

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Jäntti, Saara

Title: Toimintaa suoritetaan

Year: 2017

Version:

Please cite the original version:

Jäntti, S. (2017, 31.5.2017). Toimintaa suoritetaan. Tiedeblogi.
<https://www.jyu.fi/blogit/tiedeblogi/jantti>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Saara Jäntti: Toimintaa suoritetaan

Saara Jäntti, kuva: Petteri Kivimäki

Olen akateemisella urallani edennyt pisteeseen, jossa minusta on tullut yksityisautoilija. Autoa käytän mm. kiihuhaessani junalle ja kenttäprojektini, Suomen Akatemian rahoittaman THEATRE - kärkihankkeen pariin. Projektissa kohtaan viikoittain ihmisiä, jotka etsivät uutta sisäänpääsyä työelämään ja kamppailevat toimeentulosta sosiaali- ja terveysalan keskittämisestä johtuvien virheellisten päätösten kanssa. Yliopistolla taas kohtaan päivittäin työyhteisön, jossa kamppaillaan olemassaolon turvaamisen ja toimintojen keskittämisen kanssa.

Niiden muutaman sekunnin ajan, jotka parkkihalliin ajaessa kuluvat siihen, että pysäköintilipuke putkahtaa laitteesta, ruudussa näkyy teksti: "Toimintaa suoritetaan." Kun ensimmäisen kerran näin sen, nauratti. Nyt lause mielestäni kiteyttää oivallisesti toimintakulttuurin, johon yliopisto on ajettu.

Hallituksen koulutusleikkaukset, rakenneuudistukset ja tulospaineet ovat ajaneet yliopistot tilanteeseen, jossa toimintaa ohjaa selviytymisen logiikka. Tärkeintä on näyttää, että jotain tapahtuu. Etenkin humanistis-yhteiskunnallisilla aloilla yhä suurempi osuus tutkijoiden ajasta menee rahoituksen hakemiseen, näkyvyyden lisäämiseen ja työmme merkityksen todistamiseen.

Kilpailun kiristyminen on synnyttänyt tarpeen luoda uusia mittareita, joilla vertailuja voidaan toteuttaa. Uusia, keskeneräisinä käyttöön otettavia raportointitapoja ja -ohjelmia kehitetään jatkuvasti, jolloin tutkijoiden aika pilkkoutuu yrityksiin käyttää näitä järjestelmiä. Hallinnon käyttöön kehitetyt mittarit yleispätevyyteen pyrkiessään häivyttävät tieteenalakohtaiset erot. Näin tieteenalakohtaisia eroja heiveröisemmältä pohjalta laadituilla kyselyillä, joissa mitattavien asioiden keskinäinen suhde ja tutkimuksen tarkoitus usein jäävät epäselviksi. Mittarit ohjaavat tutkijoita ja yliopistoja toimintaan, jonka päämääränä on täyttää hallinnon ja mittareiden asettamat vaateet - ei tiedon ja totuuden tavoittelu ja ilmiöiden syvälinen ymmärtäminen.

Paradoksaalista kyllä, päätöksenteon keskittäminen on johtanut siihen, että osallistumista kehittämistyöhön toivotaan kaikilta. Esimerkiksi kieli- ja viestintätieteiden laitos vastaa yliopiston rakenteellisesta uudistumisesta fuusioitumalla niin laitos-, tiedekunta- ja yliopistotasolla ja toteuttaa samalla opetussuunnitelma-, verkkosivu- ja palvelurakennemuutosta neljään eri rakennukseen sijoittuneena. Priorisoitavia kokouksia ja kehittämissyrymiä riittää. Arjen tasolla työntekijöiden aika tuhrautuukin siihen, että he sähköpostin ja Korpin välityksellä etsivät toisiaan, tiloja ja maksajaa tiloille, joissa he rauhassa ja sairastumatta voisivat puhua.

Yliopisto(työ)n tarkoitus on tutkia ja opettaa. Yliopistomarkkinatalouden näkökulmasta ongelma on, että tieto tutkimukseksi jalostuakseen vaatii aikaa ja tilaa ajattelulle. Ajattelu taas ei ikävä kyllä näytä miltään. Siksi se onkin helppo raivata yliopistolta ja kalenterista helpommin hahmotettavan hallinnollisen toiminnan tieltä. Valtakunnallisella tasolla aivovuoto on jo alkanut; arjen tilapolitiikan tasolla tutkijat etsiytyvät työpaikoilta koteihinsa ja rahoittavat työtilansa asuntolainoilla. Tyhjiä avokonttoreista taas on helppo vetää se virhepäätelmä, että työtiloille ei ole tarvetta. Käytännössä kuitenkin se, mitä kipeimmin tarvitsisimme, on aikaa ja tiloja, joissa kohtaaminen, keskittyminen ja tarvittavan työmateriaalin säilyttäminen olisi mahdollista ilman jatkuvia erityisjärjestelyjä.

Näin kesän kynnyksellä tahtoisin lausahda koko yliopistoyhteisölle Dario Fon *Perhoshiirulin* sanoin: ”Rauhoitu rakkaani. Istu alas, ja kerro mitä on tapahtunut.” Ja kun pahimmasta hallinnollisesta myllerryksestä on selvitty, olisi yliopiston strategiaan aiheellista kirjata tavoitteeksi työrauha ja miettiä keinoja, joilla hallinto voisi taas alkaa palvella tutkimusta sen sijaan, että tutkijat palvelisivat sitä.

Saara Jäntti 31.5.2017

Kirjoittaja toimii Suomen akatemian rahoittamana tutkijatohtorina kieli- ja viestintätieteiden laitoksella ja Arts of Belonging-hankkeessa sekä Teatteri-toipumisen välineenä (THEATRE) ja monitieteisten Muistojen ja kokemusten mielisairaalan hankkeiden vastuullisena tutkijana. Hän pitää keskeneräisistä lauseista.

URN:NBN:fi:jyu-201705242475